

VISI MES PANAŠŪS, VISI MES SKIRTINGI!

Laba diena, tėveliai ir mokyklos pedagogai!

Praėjusio mėnesio naujienlaiškyje kalbėjome apie autizmo spektro sutrikimą bei jo ypatumus. Šį leidinį norime skirti žinių pagilinimui apie kitus vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius. Naujienlaiškyje rasite kelis, dažniausiai pasitaikančių, sutrikimų apibrėžimus bei nuorodas į itin naudingą vaizdo medžiagą. Kviečiame skaityti ir tikimės, kad kiekvienas iš Jūsų atrasite kažką naujo ar pagilinsite jau turimas žinias!

Disleksija (skaitymo, rašymo sutrikimas).

Tai neurologinis sutrikimas. Žmogaus, turinčio disleksiją, smegenys kitaip apdoroja rašomą ir sakomą informaciją. Kartais informacija iškreipiama arba dalis jos prarandama. Disleksijos pasireiškimo forma gali būti tiek lengva, tiek sunki – priklausomai nuo jos pobūdžio skiriasi ir vaiko patiriami sunkumai.

Dėl disleksijos vaikams gali būti sunku tokie dalykai, kurie nekelia problemų kitiems asmenimis, kurie neturi šio sutrikimo. Labiausiai šiuos vaikus vargina skaitymas, rašymas, minčių dėstymas raštu, aritmetiniai veiksmai ir žodžių įsiminimas.

IŠ KO GALIME ATPAŽINTI DISLEKSIJĄ?

- Iš kylančių sunkumų atpažįstant ir suvokiant skaitmenų bei raidžių formas ir garsus.
- Iš kylančių sunkumų skaitant. Pavyzdžiui, lėtas ir/ar klaidingas skaitymas, praleisti žodžiai.
- Iš kylančių sunkumų rašant. Pavyzdžiui, netvarkingas raidžių rašymas, praleista raidžių seka.
- Iš kylančių sunkumų siekiant suprasti perskaitytą ar išgirstą informaciją. Gali būti sudėtinga atpažinti ir prisiminti žodžius, sekti instrukcijas, suvokti teksto prasmę.
- Iš kylančių sunkumų garsiai tartant žodžius. Pavyzdžiui, atpažinti išgirstus žodžius.

Nerimo sutrikimas.

Tai psichikos sutrikimų grupė, kurios esminis bruožas – pastovus, perdėtas, situacijai neadekvatus nerimo jausmas. Nerimas, kaip ir bet kuri kita emocija, reikalingas prisitaikymui, šiuo atveju – užtikrinti asmens budrumą ir saugumą. Pagrindinis skirtumas tarp adekvataus nerimo jausmo ir galimo sutrikimo yra tai, kad nerimo sutrikimo atveju savijauta tampa sunkiai pakeliama ir stipriai paveikia kasdienį žmogaus funkcionavimą. Pavyzdžiui, vaikui gali būti sunku susikaupti, išsimiegoti, nerimas gali trukdyti džiaugtis kasdiene veikla, palaikyti socialinius santykius bei gali tapti neatėjimo į mokyklą priežastimi.

IŠ KO GALIME ATPAŽINTI NERIMĄ?

- Pastebima nuolatinė įtampa, nerimastingumas, susijaudinimas neįprastose situacijose.
- Pernelyg didelis susirūpinimas dėl daugybės dalykų, baimė realių arba išgalvotų pavojų, pergyvenimas dėl ateities.
- Psichosomatinio pobūdžio fiziniai simptomai: pilvo ar galvos skausmas, pykinimas, raumenų įtampa.
- Kylantys dėmesio sutelkimo ir išlaikymo sunkumai.
- Padidintas jautrumas aplinkai.

Dauno sindromas.

Tai genetinis sutrikimas, kurio priežastis yra fizinių anomalijų ir intelekto sutrikimo derinys dėl papildomos 21 chromosomos. Ši papildoma chromosoma nulemia Dauno sindromui būdingus bruožus ir lemia asmens vystymosi raidą.

Vaikai turintys Dauno sindromą turi tarpusavyje panašius išvaizdos bruožus (žemą ugi, trumpas ir plačias rankas, trumpą kaklą, apvalų veidą, įstrižų akių plyšį, didelį atstumą tarp akių). Taip pat juos gali lydėti kalbos sunkumai. Dėl prastesnio liežuvio manipuliavimo, gali kilti sunkumų efektyviai bendrauti žodžiu. Jie dažnai mėgsta laikytis savo nusitovėjusių įpročių. Gali jausti padidėusį nerimą naujose, neįprastose situacijose, dėl nežinojimo, kaip turėtų elgtis. Jie draugiškai ir betarpiškai priima visus žmones, džiaugiasi jais ir labai prisiriša prie tų, kurie jiems atsako tuo pačiu – draugiškumu, meile ir geranoriškumu.

IŠ KO GALIME ATPAŽINTI DAUNO SINDROMĄ?

- Turi tarpusavyje panašius išvaizdos bruožus.
- Turi intelekto sutrikimą (dažniausiai vidutinį arba sunkų).
- Pastebimi motorinių įgūdžių sunkumai.
- Būdingas išsikišęs liežuvis.
- Vyrauja neaiški kalba.

Dėmesio ir aktyvumo sutrikimas (ADHD).

Tai raidos sutrikimas, pasireiškiantis dėmesio išlaikymo sunkumais, per dideliu aktyvumu ir impulsyvumu. Kai kuriems žmonėms gali pasireikšti visi trys simptomai, kitiems gali būti ryškūs tiksliai du iš trijų. Vaikai, turintys dėmesio aktyvumo sutrikimą, yra lengvai išblaškomi aplinkos dirgiklių (pvz.: triukšmo), jiems sunku nustytgi vienoje vietoje, sunkumų kyla, kai reikia dėmesį išlaikyti atliekant įvairias užduotis, todėl kyla noras veiklas nutraukti joms dar nepasibaigus. Esant šiam sutrikimui, žmonės būna plepūs, triukšmingi, netoleruojantys nuobodulio.

IŠ KO GALIME ATPAŽINTI ADHD?

- Pastebimi dėmesio sutelkimo ir išlaikymo sunkumai.
- Sunkumai toleruojant nuobodulį.
- Vyrauja nuolatinis noras judėti.
- Dažnas spontaniškų, neapgalvotų sprendimų priėmimas.
- Pastebimas neorganizuotumas: pavyzdžiui, negebėjimas planuoti laiko, vėlavimas, atidėliojimas.
- Dažnas susierzinimas: pykčio, agresijos protrūkiai.

KO MES GALIME PASIMOKYTI IŠ VAIKŲ, TURINČIŲ SPECIALIUOSIUS UGDYMO SI POREIKIUS?

- Suprasti, kad pasaulis yra įvairus, mokytis priimti kitą ir tokiu būdu ugdyti toleranciją aplinkiniams.
- Ugdyti savo empatijos pojūtį.
- Mokytis padėti kitam.
- Mokytis bendradarbiauti.
- Natūralioje aplinkoje susidūrus su iššūkiais ugdyti konfliktų sprendimo gebėjimus.
- Stiprinti savo psichologinį atsparumą.
- Neurotiški vaikai (su įprasta raida) mokydami kartu su sutrikimų turinčiais vaikais iš aplinkos nesąmoningai gali gauti žinutę, kad jei ir jiems kils sunkumų, iššūkių, pasaulis yra pakankamai saugi vieta ir jie galės sulaukti pagalbos.

VAIZDO MEDŽIAGA:

Kviečiame susipažinti su LRT laida „Raida“, kurioje – tėvų istorijos ir specialistų patarimai, kaip kurti ryšį su ypatingais vaikais.

ADHD

VALGYMO SUTRIKIMAI

DAUNO SINDROMAS

AUTIZMAS

MOKYMOSI SUNKUMAI

HYPERAKTYVUMAS

JUDĖJIMO SUTRIKIMAI

REKOMENDACIJOS ŽINIŲ GILINIMUI:

